

**Seletuskiri ministri käskkirja
„Toetuse andmine rakendusasutuse tegevusteks avalike teenuste koosvõime loomiseks“
juurde**

I SISSEJUHATUS

Euroopa Regionaalarengu Fondi vahendite kasutamisel perioodil 2014-2020 Eestis on aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artiklis 14 nimetatud partnerluslepe alusel koostatud ning Vabariigi Valitsuse poolt heaks kiidetud ja Euroopa Komisjoni poolt kinnitatud rakenduskava „Ühtekuuluvuspoliitika Fondide rakenduskava 2014-2020” (edaspidi *rakenduskava*). Rakenduskava viiakse ellu perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi *struktuuritoetuse seadus*) § 1 lõike 1 punkti 1 alusel.

Vastavalt STS § 12 lõike 3 alusel antud Vabariigi Valitsuse 16. juuli 2015. a korraldusele nr 295 „Perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse meetmete nimekirja kinnitamine“ on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi rakendusasutuseks (edaspidi *rakendusasutus*) ja Riigi Infosüsteemi Amet rakendusüksuseks (edaspidi *rakendusüksus*), järgmistele Euroopa Regionaalarengu Fondist (edaspidi ERF) rahastatavatele meetme tegevustele:

Tegevus 11.1.1	Telekommunikatsiooni taristu uuendamine ja uue rajamine.
Tegevus 11.2.1	E-teenuste loomist ja rakendamist toetava teenuste baastaristu arendamine.
Tegevus 11.2.2	Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine.
Tegevus 12.3.1	Olemasolevate ja uute infosüsteemide nutikas arendamine (sh analüüs).
Tegevus 12.3.2	Avalike teenuste koosvõime loomine.

Vastavalt STS-i § 16 lõikele 1 kehtestab rakendusasutuse juht rakenduskavas toodud eesmärkide saavutamiseks ettenähtud tegevuste kohta käskkirja toetuse andmise tingimusteks rakendusasutuse tegevusteks.

Käesoleva käskkirjaga kehtestatakse meetme nr 12.3 „Avalike teenuste pakkumise arendamine“ tegevuse 12.3.2 „Avalike teenuste koosvõime loomine” raames toetuse andmise tingimused rakendusasutuse tegevusteks avalike teenuste koosvõime loomiseks (edaspidi käskkirja).

Vajadus toetatavate tegevuste järgi on ilmnenud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi infoühiskonna teenuste arendamise osakonna (edaspidi *ITAO*) tegevuse käigus. ITAO põhiülesandeks on koordineerida avalike teenuste arendamist, lähtudes riigi infosüsteemi ja infotehnoloogia pakutavatest võimalustest. Suur osa käskkirjas kirjeldatud probleemidest ning vajadus toetatavate tegevuste järele ilmnes perioodil 2007-2013 Euroopa Sotsiaalfondist rahastatud programmi „Eelduste loomine avalike teenuste kvaliteedi tõstmiseks IKT vahendite abil”¹ teostatud tegevuste tulemusel.

Avalike teenuste pakkumise arendamise meetme eesmärk on pakkuda avalikke teenuseid kättesaadavalt, ühtselt, kasutajakeskselt ja nutikalt. Selliste teenuste pakkumine eeldab avaliku sektori sees „silode lõhkumist“ ehk asutuste vaheliste barjääride murdmist ning

---

¹ Info programmi kohta kättesaadav: <http://reetreismaa.wix.com/programm#!>

senisest suuremat koostööd, et ühiselt luua ja pakkuda teenuseid, mille arendamisel on lähtunud rohkem kasutajate tegelikest vajadustest ja riigi üldistest huvidest tervikuna, mitte iga asutuse eraldi huvist. Avalikus sektoris on laialt levinud nii öelda „silode nähtus“, mis tähendab seda, et asutused ei jaga omavahel informatsiooni ning koostöö tegemise asemel toimetatakse pigem omaette, mille tulemusena kannatab avaliku sektori üldine efektiivsus.

Eesti riigivalitsemist põhjalikult analüüsinud OECD 2011. aasta raporti „Ühtsema riigivalitsemise suunas“² hinnangul suudaks Eesti avalik sektor pikaajaliste ja valdkonnaüleste probleemidega tegutseda edukamalt, kui muuhulgas senisest rohkem tegeleda avalike teenuste taseme ühtlustamisega nii ministeeriumite võrdluses kui regionaalselt. Nimelt on raporti kohaselt teenuste tase väga ebaühtlane, kuna asutused ei tee piisavalt koostööd ega ühtlustata protsesse. Raporti järeldest ja soovitustest lähtuvad on ellu kutsutud rakenduskava prioriteetne suund „Haldusvõimekus“ ja selle tegevused, mille hulgas on ka käesolev meetme tegevus.

Käskkirja koostamise hetkel on koosvõimeliste elu- ja ärisündmusega seotud asutuste üleste avalike teenustega tegeletud minimaalselt ja eklektiliselt, kuigi nii Eesti kui ka Euroopa Liidu tasandil³ on esile tõstetud, et tegemist on nii öelda uue põlvkonna avalike teenustega, mis ühelt poolt aitavad luua kasutajasõbralikemaid ja teisalt riigile efektiivsemaid teenuseid.

Eestis rõhutati vajadust koosvõimeliste teenuste järele 2007-2013 Euroopa Liidu struktuurivahendite eelarveperioodil läbi viidud programmi „Eelduste loomine avalike teenuste kvaliteedi tõstmiseks IKT vahendite abil“ raames teostatud 20 avaliku sektori e-teenuse analüüsi projektis⁴. Analüüsi projektis juhiti tähelepanu, et kõige kasutajasõbralikumad ning (kulu)efektiivsemad riigile terviklikuna on **koosvõimelised elu- ja ärisündmusega seotud asutuste ülesed avalikud teenused**. Esimene pilootprojekt asutuste üleste teenuste analüüsimiseks viidi läbi sama eelnimetatud programmi raames Copernicuse satelliitandmete jaotuskeskuse teenuse näitel⁵. Need on siiani ainsad teenuste arendusprojektid, kus on teadlikult analüüsitud avalikke teenuseid asutuste ülesuse aspektist. Järgnevalt põhjendatakse, miks koosvõimeliste teenuste arendamisega tegeletakse ja on tegeletud seni vähe ning milliseid tegevusi on tarvis asutuste üleste teenuste arendamise edendamiseks teha.

Asutuste üleste teenuste arendamine on keeruline ülesanne, kuna teenuse pakkumine kuulub enamasti kahe või rohkema asutuse haldusalasse ja võib tekkida olukord, kus ükski asutus ei soovi võtta teenuse eest vastutust või vastupidi, kõik soovivad seda enda kontrolli alla. Asutuste vastutuse ja rollide ebavõrdse jagamise tõttu jäävad tihti asutuste üleste ning äri- ja elusündmusteenuste arendusprojektid algatamata, hoolimata sellest, et selle tulemina tekiks riigis tervikuna varasemast suurem lisaväärtus ja (kulu)efektiivsus. Samuti võib selliste teenuste loomise keeruliseks teha veel asutuste erinev küpsusaste või asjaolu, et asutused ei tea või ei pööra tähelepanu sellele, et nende teenuse osutamine võib otseselt olla seotud teise asutuse teenustega. Eelpool kirjeldatule tuginedes võib peamiseks probleemiks asutuste üleste teenuste loomisel pidada kõrgeid riske asutustele, mis selliste teenuste arendamisega kaasneb.

² OECD (2011), Estonia: Towards a Single Government Approach, OECD Public Governance Reviews, OECD Publishing. https://riigikantselei.ee/sites/default/files/content-editors/Failed/oece_public_governance_review_estonia_full_report.pdf

³ Näiteks viiakse EL-i tasandil läbi iga-aastaselt eGovernment Benchmark uuringuid, mis keskenduvad elu- ja ärisündmustega seotud avalike teenuste kvaliteedi tõstmisele. 2015. a raport kättesaadav: <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/eu-egovernment-report-2015-shows-online-public-services-europe-are-smart-could-be-smarter>

⁴ https://www.mkm.ee/sites/default/files/20_e-teenuse_kokkuvote_final.pdf

⁵ https://www.mkm.ee/sites/default/files/lopparuanne_asutusteuleste_teenuse_analuus_ja_kontseptsioon_1.5.pdf

Näiteks 20 avaliku sektori e-teenuse analüüsi projektis jäi realiseerimata sõiduki registreerimise eelse dokumentide kontrollimise teenus, sest teenuse pakkumisega seotud ühe asutuse jaoks oleks teenuse arendamine juurde toonud senisest suuremaid kulusid ja töömahtu, hoolimata sellest, et lõpptulemusena oleks teenuse pakkumine nii lõpptarbijatele, isikutele, kui ka riigile terviklikult muutunud odavamaks ja kiiremaks. Siinjuures võib esile tõsta asjaolu, et mõlema teenuse pakkumisega seotud asutuse puhul on tegemist ühede küpsemate ja paremate avalike teenuste pakkujatega⁶. Paraku on rohkem teada asutuste üleste teenuste arendusprojekte, mis ei ole realiseerunud, kui neid, mis ideest teostuseni oleksid jõudnud⁷.

Koosvõimeliste teenuste edukaks arendamiseks on vajalik igakülgset tagada **andmete topelt küsimise keelu** (inglise keeles *once-only principle*)⁸ rakendamine ning **koosvõimeliste lahenduste**, nagu näiteks X-tee, kasutamine. Andmete topelt küsimise keeld on põhimõte, mille kohaselt ei või asutus isikult nõuda ning isik ei pea esitama andmeid, mis on kantud seaduse alusel asutatud andmekogusse, välja arvatud isikut identifitseerida võimaldavad andmed ja tema kontaktandmed. Selle põhimõtte kohaselt on asutustel kohtustus pärida olemasolevaid andmeid andmekogudest ja mitte koguda topelt andmeid eraldi andmekogudesse. Üksnes juhul, kui asutused on võimelised omavahel jagama efektiivselt teenuste osutamiseks vajalikku informatsiooni ning kasutama keskseid infotehnoloogilisi lahendusi teenuste pakkumiseks, on võimalik luua asutuste ülene organisatsiooniline ja infotehnoloogiline koosvõime ning pakkuda ühelt poolt riigile tõhusaid ja teisalt kasutajasõbralikke avalikke teenuseid. Nutikate avalike teenuste arendamise ja tõhusa e-valitsuse saavutamiseks on andmete taaskasutamise ja koosvõime põhimõtete tagamine seatud üheks prioriteetiks nii Euroopa Liidu e-valitsuse tegevuskavas „The European eGovernment Action Plan 2011-2015“⁹ kui ka Euroopa Liidu ühtse digitaalse turu strateegias¹⁰.

Selleks, et kodanikud ja ettevõtjad peaksid riigiga suheldes esitama **vähem taotlusi** ja et **teenused toimiksid kasutaja jaoks märkamatu**, on tarvis asutuste üleste ning äri- ja elusündmusteenuste arendamisele eelnevalt analüüsida **äri- ja eelanalüüside** käigus teenuse osutamisega seotud **tööprotsesse, õigusakte, kaasnevaid mõjusid, teenuse osutamise kulusid, asutuste rolle ja vastutust** teenuse osutamisel jne. Lähtuvalt eelpool kirjutatust, on analüüside teostamine kindlaim võimalus riskide maandamiseks enne asutuste üleste teenuste loomiseks IT-arenduse tellimist. Nagu eespool esitatud, ei ole asutuste üleste teenuste

⁶ E-teenuse kirjeldus. Maanteeamet: Sõiduki registreerimise eelse dokumentide menetlemine https://www.mkm.ee/sites/default/files/e-teenuse_kirjeldus_-_soidukite_registreerimise_eelse_dokumentide_kontroll.pdf

⁷ Üheks selliseks näiteks oli projekt “Riigi nõuete ja maksete infosüsteem Politsei- ja Piirivalveameti, Maanteeameti ja Maksu- ja Tolliameti näitel”, kättesaadav: <https://www.mkm.ee/et/tegevused-eesmargid/infouhiskond/infouhiskonna-teenused>. Või ka ühtse klienditagasiside küsimise projekt, kus 40st pilootprojektis osalenud asutusest üksnes paar üksikut jätkasid tagasiside küsimisega pärast projekti lõppu, kättesaadav: https://www.mkm.ee/sites/default/files/klienditagasiside_projekt.pdf

⁸ Andmete topelt küsimise keeld on põhimõte, mille kohaselt ei või asutus isikult nõuda ning isik ei pea esitama andmeid, mis on kantud seaduse alusel asutatud andmekogusse, välja arvatud isikut identifitseerida võimaldavad andmed ja tema kontaktandmed. Selle põhimõtte kohaselt on asutustel kohtustus pärida olemasolevaid andmeid andmekogudest ja mitte koguda topelt andmeid eraldi andmekogudesse. Once only on põhimõte, mille rakendamist toetab ja eeldab ka Euroopa Komisjon, vt nt EK uuringu *Study on eGovernment and the Reduction of Administrative Burden* aruande sisukokkuvõtet: “--- the principle of “once only“ --- ensures that citizens and businesses supply certain standard information only once, because public administration offices take action to internally share this data, so that no additional burden falls on citizens and businesses.” http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/cf/dae/document.cfm?doc_id=5155

⁹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0743:FIN:EN:PDF>

¹⁰ http://ec.europa.eu/priorities/digital-single-market/docs/dsm-communication_en.pdf

arendamine asutuste prioriteediks, hoolimata nende kasutegurist nii teenuse kasutajatele kui riigile tervikuna. Tegelikult tähendab see seda, et asutused tegelevad oma teenuste parandamisega üksnes enda haldusala raames ning asutuste üleste teenuste arendamine on pigem harva esinev erand. Seetõttu on oluline elu- ja ärisündmustega seotud asutuste üleste teenuste arendamise initsieerimisega tegeleda süvendatult eraldi.

Analüüside eesmärgiks on seada **äriloogilised eesmärgid** ja kokku leppida **üldine plaan projekti elluviimiseks**, sealhulgas määratleda **asutuste rollid ja vastutus** nii teenuse arendamise protsessis kui ka hilisemal teenuse pakkumisel. Kuigi rollide ja vastutuse kokku leppimine on projekti edukaks õnnestumiseks kriitiliselt oluline, on see enamasti kõige keerulisem asutuste üleste teenuste arendamisel, nagu selgus ka näiteks asutuste ülese teenuse eelanalüüsi pilootprojekti¹¹, mistõttu on oluline rollide ja vastutuse kokku leppimisele eriliselt tähelepanu pöörata. Selgelt sõnastatud eesmärgid, projektiplaan ning rollid ja vastutus tagavad suurema kindluse teenuse arendamise projekti edukaks elluviimiseks ning hilisemaks toimimiseks.

Kasutajale mugavate asutuste üleste e-teenuste loomisel on analüüsi etapis oluline visualiseerida teenus ka **prototüübi** näol ja läbi viia **kasutatavuse analüüse** ning **testimisi** teenuse tegelike lõppkasutajatega, tagamaks loodava teenuse parem töökindlus ja kasutajasõbralikkus. Prototüüp lihtsustab hiljem arenduse etapis nii arendaja kui tellija tööd, kuna mõlemal poolel on juba olemas visuaalne alge päris arenduse teostamiseks.

Mõnikord sõltub asutuste ülese teenuse loomisel ühe teenuse ühendamine teisega lihtsatest **väikearendustest** (nt X-teega liidestamine, ühise tehnoloogilise komponendi loomine), mis muudavad teenuse nii lõpptarbija kui ka teenuse pakkuja jaoks odavamaks ja kiiremaks¹² või tagavad tehnoloogilise ja automatiseeritud andmevahetuse. Paraku ei ole sellised väikearendused enamasti asutuste arendusprioriteetide hulgas. Nimelt ei pruugi asutus, kes peab tegema omalt poolt pingutuse arenduse tellimiseks, olla see, kes arenduse tulemusest otseselt kasu saab. Seega on oluline ärgitada ja motiveerida osapooli koostööd tegema ning toetada suurema pingutuse tegijat selliste arenduse tellimisel. Samuti pööratakse rohkem tähelepanu suurte arendusprojektide läbi viimisele kui väikestele tehnoloogilistele teenuse parandamise arendusprojektidele. Kuna hetkel toimub IT-arenduste finantseerimine peaaegselt läbi Euroopa Liidu struktuuritoetuste, ei ole asutustel tihti ka rahalisi võimalusi väikearenduste teostamiseks. Euroopa Liidu struktuurifondidest taotletakse investeringuid aga praktika kohaselt pigem mahukamate ja asutuse jaoks prioriteetsemate arendusprojektide jaoks. Lisaks on väikearenduste toetamine oluline selleks, et teostatud analüüsi tulemusena tuvastatud asutuste ülese teenuse loomiseks vajaliku väikearenduse teostamise toetamine ei saaks takistuseks teenuse realiseerimisel.

Kuna elu- ja ärisündmusteenused kuuluvad enamasti paljude eri osapoolte haldusalasse, mistõttu ei ole alati teada, milliste elu- ja ärisündmusteenustega seotud asutuste üleseid teenuseid võiks potentsiaalselt arendada või kuidas ja milliseid elu- ja ärisündmuseid on võimalik kirjeldada. Seetõttu on vajalik läbi viia **uuringuid ja analüüse võimalike elu- ja ärisündmuste** ning nendega seotud **asutuste üleste teenuste kaardistamiseks** või muude tegevuste teostamiseks vajalike asjaolude välja selgitamiseks.

---

¹¹ https://www.mkm.ee/sites/default/files/lopparuanne_asutusteulise_teenuse_analuus_ja_kontseptsioon_1.5.pdf

¹² Näiteks 20 e-teenuse projektis kirjeldatud Maanteeameti ja kohtutäiturite piirangute seadmise teenus, kus analüüsi kohaselt oleks e-täituri infosüsteemi liidestamisel liiklusregistriga võimalik Maanteeametil hoida kokku kulusid ca 250 000 € aastas. https://www.mkm.ee/sites/default/files/e-teenuse_kirjeldus_-_piirangute_seadmine.pdf

Kuigi meetme „Avalike teenuste pakkumise arendamine“ raames on vastu võetud määrus „Avalike teenuste pakkumise arendamiseks toetuse andmise tingimused ja kord“¹³, ei piisa nimetatud määruse instrumentidest selleks, et arendada koosvõimelisi elu- ja ärisündmusega seotud avalikke teenuseid või edendada nende arendamist. Määruse „Avalike teenuste pakkumise arendamiseks toetuse andmise tingimused ja kord“ alusel taotlusvoorudest toetuse taotlemisel on ilmnenu, et asutustel puudub teenuste arendamisel huvi arvestada teiste konkreetse teenuse osutamise seotud asutustega ning seega puudub asutustel üldjuhul ka huvi omal initsiatiivil arendada asutuste üleseid teenuseid. Seetõttu on mõistlik toetada asutuste üleste teenuste arendamist käesoleva käskkirja alusel. Toetatavad tegevused on vajalikud ja sobilikud nii tõuke andmiseks asutuste üleste teenuste arendamiseks kui ka selliste teenuste arendamiseks, kuna toetuse saaja ja tegevuste elluviija rollis on ITAO, kellel on juba vajalikud kogemused ja teadmised asutuste üleste teenuste arendusprojektide juhtimisel. ITAO ülesandeks on toetatavate tegevuste raames kokku tuua erinevad osapooled ning keskselt koordineerida ja hankida tegevusi, sealhulgas läbi viia väikearendusi. Kogu sekkumise tulemusel arendatakse valmis 10 toimivat elu- või ärisündmusega seotud asutuste ülest avalikku teenust.

Planeeritud toetatavad tegevused aitavad kaasa avalike teenuste pakkumise arendamise (meede 12.3) eesmärgile pakkuda avalikke teenuseid kättesaadavalt, ühtselt, kasutajakeskselt ja nutikalt. Laiemalt panustavad toetatavad tegevused haldusvõimekuse tõstmisele läbi prioriteetse suuna „Haldusvõimekus“ investeerimisprioriteedi nr 2: „Ametiasutuste ja sidusrühmade institutsioonilise suutlikkuse ning tõhusa avaliku halduse parandamine ERFi rakendamise seotud haldusorganite institutsioonilise suutlikkuse ja tõhususe ning seonduvate avalike teenuste tugevdamise kaudu; ning toetamaks ESFi (*Euroopa Sotsiaalfondi*) toetatavaid meetmeid institutsioonilise suutlikkuse ja avaliku halduse tõhustamiseks“.

Toetatavate tegevuste elluviimise tingimused on koostatud lähtuvalt Eesti infoühiskonna arengukava 2020 ning rakenduskava eesmärkidest ja prioriteetidest. Käskkiri sisaldab toetatavate tegevuste eesmärkide, tulemuste ja tegevuste endi kirjeldust, eelarvet, sihtgruppi, näitajaid ning rakendamise tingimusi. Toetatavate tegevuste raames ei anta riigiabi ega vähese tähtsusega abi, sest ei toetata majandustegevust. Tegemist on avaliku sektori asutuste vahelise koostöö tõhustamise ja koosvõimeliste avalike teenuste arendamisega ja nende pakkumise eelduste loomisega ehk mittemajandustegevuse toetamisega. Samuti ei teenita seega toetatavate tegevuste elluviimisel puhastulu.

Pärast tegevuse lõppemist rahastatakse avalike teenuste arendamist riigieelarvest, kuid sealjuures on oluline, et tegevuste tulemusena ei teki riigieelarvele lisakohustusi. Tegevuste eesmärk on luua uusi asutuste üleseid avalikke teenuseid, samuti luua eeldused selliste teenuste arendamiseks, mille tulemusena on kasvanud asutuste küpsus teenuste arendamisel ja avaliku sektori tõhusus. Kuluefektiivsemate avalike teenuste loomisel tekib avalikus sektoris kokkuvõtte, mida on võimalik suunata uute avalike teenuste arendamisele, ilma et tekiks lisakoormus riigieelarvele. Samuti ei teki täiendavat koormust riigieelarvele avalike teenuste ülalpidamiskulude näol, kuna need kaetakse juba praegu asutuste eelarvest, mitte struktuuritoetustest.

---

¹³ Majandus- ja taristuministri 15.04.2015 määrus nr 31 „Avalike teenuste pakkumise arendamiseks toetuse andmise tingimused ja kord“. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/117042015011>

Toetatavate tegevuste elluviija ülesandeid täidab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi infoühiskonna teenuste arendamise osakond (edaspidi ITAO). Rakendusasutuse rollis on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ja rakendusüksus on Riigi Infosüsteemi Amet (edaspidi *RIA*). Elluviija ja rakendusasutuse ülesanded on lahus isikute tasandil ja nende tööülesanded on jaotatud ametijuhendites.

Toetatavate tegevuste elluviimise tingimuste käskkirja (edaspidi ka käskkiri) koostas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ITAO peaspetsialist Helena Lepp (teenistusest lahkunud 30.09.2015) ja alates 01.10.2015 nõunik Alar Teras (tel 625 6377, alar.teras@mkm.ee). Juriidilise ekspertiisi tegid ministeeriumi välisvahendite osakonna peaspetsialist Anneli Schmiedeberg (tel 639 7618, anneli.schmiedeberg@mkm.ee) ja õigusosakonna õigusnõunik Katrin Alliksaar (tel 6256 318, katrin.alliksaar@mkm.ee).

II Toetuse andmise tingimuste käskkirja sisu ja võrdlev analüüs

Toetatavate tegevuste elluviimise tingimused kehtestatakse majandus- ja taristuministri käskkirjaga STS § 16 lõike 1 alusel.

Käskkiri sisaldab 13.punkti.

Eelnõul on üks lisa:

1. lisa 1 Toetatavate tegevuste eelarve.

Punktid jagunevad järgmiselt:

1. tegevuse seosed ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskavaga ning oodatavad tulemused;
2. eelarve;
3. sihtrühm;
4. toetatavate tegevuste kirjeldus;
5. väljundi- ja tulemusnäitajad ning nende sihttasemed;
6. rakendusasutus- ja üksus ning elluviija;
7. elluviija õigused ja kohustused;
8. toetatavate tegevuste abikõlblikkuse periood;
9. abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud;
10. toetuse maksmise tingimused ja kord;
11. tegevuste elluviimise aruandlus;
12. finantskorrektsioon;
13. tegevuste ja nende elluviimise tingimuste muutmine.

1. Tegevuse seosed ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskavaga ning oodatavad tulemused

Peatüki **punkt 1.1.** kirjeldab toetatavate tegevuste **seost** aluseks oleva **rakenduskavaga**: prioriteetse suuna, meetme nimetuse, eesmärgi ja tegevusega. .

Punktis 1.2. kirjeldatakse meetme tegevuse oodatavat tulemust, milleks on tänu info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (edaspidi *IKT*) nutikale kasutamisele tõhusam, terviklikum, jätkusuutlikum ja avatum avalike teenuste osutamine ja riigi toimimine.

See tähendab, et:

- 1) on ühtlustatud avaliku teenuse kvaliteeti ja tõhustatud koostööd avalikke teenuseid pakkuvate asutuste vahel, arvestades IKT võimalusi;

- 2) on suurendatud avalike teenuste kasutajasõbralikkust IKT abil, seejuures on avalikud teenused muutunud lihtsamaks ning kasutajad on rohkem kaasatud teenuste loomesse;
- 3) on suurendatud avalike teenuste osutamise mõju ning kuluefektiivsust;
- 4) on tõhustatud avalike teenuste arendusprotsessi;
- 5) on toetatud eelnevate tegevustega seotud valdkondlike IKT-arendusprojektide väljatöötamist ja elluviimist;
- 6) on ellu viidud tegevusi, mis toetavad elanike ja vabaühenduste motivatsiooni ja võimalusi ühiskonnaelus kaasa rääkida;
- 7) on loodud eeldused ja viidud läbi teenuste koosloome ja muid ühistegevuse projekte;
- 8) on edendatud avalike teenuste kasutuselevõttu nii avalikus kui erasektoris: on tõstetud teadlikkust avalikest teenustest ning nende turvalisest kasutamisest; tõstetud elanikkonna (baas)oskusi e-teenuste kasutamiseks; viidud ellu tegevusi, mis toetavad isikute (nii inimeste kui ettevõtjate) usaldust elektroonse keskkonna, sh avalike e-teenuste vastu; tõstetud avaliku sektori (nii juhtkonna kui spetsialistide) teadmisi ja oskusi infoühiskonnast, et kavandada paremaid teenuseid (sealhulgas olla tark tellija avateenuste arendamisel).

Punkti 1.3. kohaselt on toetatavate tegevuste **eesmärk** tõhustada asutuste vahelist koostööd, arendada koosvõimelisi asutuste üleseid elu- ja ärisündmusega seotud avalikke teenuseid ja luua eelduseid nende arendamiseks. Seeläbi on võimalik pakkuda avalikke teenuseid kättesaadavamalt, kasutajasõbralikumalt, ühtsemalt ja kuluefektiivsemalt.

Punktis 1.4. kirjeldatud toetatavate tegevuste elluviimise **tulemusel** on arendatud elu- ja ärisündmusega seotud asutuste üleseid avalikke teenuseid, samuti loodud eeldused nende arendamiseks. Selle tulemusena on avalike teenuste osutamine ja riigi toimimine tänu IKT nutikale kasutamisele tõhusam, terviklikum, ja kasutajasõbralikum. Täpsemalt tähendab see järgnevat:

- 1) avalike teenuste osutamise mõju ning kuluefektiivsust on suurendatud, kuna teenuste pakkumisel lähtutakse erinevatesse sotsiaalsetesse gruppidesse kuuluvate kasutajate (näiteks naised, mehed, erinevas vanuses, puudega ja muust rahvusest) tegelikest vajadustest ja riigi üldistest huvidest ja laiematest eesmärkidest tervikuna, mitte iga asutuse eraldi huvist;
- 2) avalikke teenuseid pakkuvate asutuste vaheline koostöö on tõhustunud ning sellest tulenevalt ja IKTd nutikalt kasutades on ühtlustunud avalike teenuste pakkumise kvaliteet. Sealhulgas on ühtlustunud elu- või ärisündmusega seotud avalike teenuste kvaliteet ning kasutajale on asutuste üleselt loodud loogiline terviklik teenuseprotsess läbi andmete topelt küsimise keeldu rakendamise – kasutajatel on ülevaade teenuse kulgemisest ning nad ei pea ühtesid ja samu andmeid korduvalt asutustele esitama, vaid asutused jagavad omavahel andmeid;
- 3) teenuste loomesse on kaasatud üha enam kasutajaid ja eri osapooli ning teenuste arendamisel lähtutakse kasutajavaatest, sealjuures pööratakse enam tähelepanu sellele, et kasutaja saab ühe teenuse ühekordse kasutamise tulemusel lahendada küsimused, mis on seotud rohkem kui ühe asutuse teenusega. Selle tulemusena on avalikud teenused kasutajasõbralikumad ja vähem iga konkreetse asutuse keskne;

- 4) asutuste üleste teenuste koosloome projektide teostamiseks on loodud paremad eeldused, kuna on rakendatud ja levitatud läbi vastutuse ja rollide jaotuse ning juhtimisorganisatsiooni kindlaksmääramise teenuste arendamise juhtimispraktikat. Selle tulemusel on omakorda teenuste arendusprojektid paremini ette valmistatud ja teostatud;
- 5) riigis tervikuna on tekkinud ülevaade võimalikest elu- ja ärisündmustest ja nendega seotud asutuste ülestest avalikest teenustest.

Punktis 1.5. on sätestatud kasutatud **mõisted**. Eel-, äri- ja kasutatavuse analüüsi ning prototüübi mõisted on analoogsed majandus- ja taristuministri määruses „Avalike teenuste pakkumise arendamiseks toetuse andmise tingimused ja kord“ sätestatud mõistetega.

Avalik teenus – teenus, mida asutus osutab sobiva suhtluskanali kaudu, et võimaldada isikule tema tahtel, sealhulgas eeldataval tahtel, tema seadusest tulenevate kohustuste täitmiseks või õiguste kasutamiseks, luues isikule sellega mõõdetava ja tajutava väärtuse.

Toetatavate tegevuste elluviimise tingimustes on kasutatud 2013. aastal valitsuses heaks kiidetud „Avalike teenuste korraldamise rohelise raamatu“¹⁴ määratlust, mis on seotud kodaniku või ettevõtja ja asutuse vahelise suhtlusega ning selle lihtsustamise või isegi kaotamisega. Määratlus põhineb Riigikontrolli materjalidel, kus avalikud teenused on jaotatud nn ehtsateks teenusteks ja suhtluskanali kaudu pakutavateks teenusteks. Samal määratlusel tugineb ka valitsuskabinetis 2015. aastal heakskiidu saanud avalike teenuste omanike kontseptsioon¹⁵. Parema mõistmise eesmärgil on avaliku teenuse mõistet käskkirjas täiendatud, et suhtlusmomendile selgemini tähelepanu juhtida.

Elusündmus – Kindel olukord või sündmus inimese elujärgus, mis on seotud selle inimese ühe või rohkema vajaduse või kohustusega sel kindlal ajahetkel. Selleks, et inimesel oleks võimalik rahuldada elusündmusega seotud isiklikud vajadused või kohustused, on vaja pakkuda elusündmusega seotud teenuseid ühtse kogumina. Inimese elujärk ehk elukaar on periood inimese sünnist tema surmani ning hõlmab endas erinevaid situatsioone või sündmusi, mis võivad saabuda ettevõtte eksisteerimise ajal, mida kutsutakse elusündmusteks. Näiteks võivad elusündmused olla sünd surm ja teised inimese elu jooksul saabuval sündmused, nagu näiteks kõrgkooli õppima asumine, elukoha vahetamine, lapse sünd jne.

Ärisündmus – Kindel olukord või sündmus ettevõtja elujärgus, mis on seotud selle ettevõtja ühe või rohkema vajaduse või kohustusega sel kindlal ajahetkel. Selleks, et ettevõtjal oleks võimalik rahuldada ärisündmusega seotud ärilised vajadused või kohustused, on vaja pakkuda ärisündmusega seotud teenuseid ühtse kogumina. Oluline aspekt ärisündmuste määratlemisel on see, et ärisündmus peab olema seotud mingi konkreetse kohaga ettevõtja elutsüklis. Näiteks ettevõtja registreerimine ei ole ärisündmus, küll on elusündmus ettevõtlusega alustamine, kuna on otseselt seostatav ettevõtja elutsükliga. Ettevõtja registreerimine on siinkohal ärisündmusega seotud avalik teenus. Sealjuures võib ärisündmus olla elusündmuse alamhulk, sest mingil hetkel elus võib isik alustada ettevõtlusega. Ettevõtja elujärk on tsükkel ettevõtte loomisest selle lõpetamiseni ning hõlmab endas erinevaid situatsioone või sündmusi, mis võivad saabuda ettevõtja eksisteerimise ajal, ning neid kutsutaksegi ärisündmusteks.

---

¹⁴ https://www.mkm.ee/sites/default/files/avalike_teenuste_korraldamise_roheline_raamat.pdf

¹⁵ Avalike teenuste omanike määratlemise analüüs ja ettepanekud, Kättesaadav:

https://www.mkm.ee/sites/default/files/avalike_teenuste_omanike_maaratlemise_analyys_ja_ettepanekud.pdf

Elu- ja ärisündmusteenus – koondab mitu sama elu- või ärisündmusega seotud avalikku teenust, näides selle kasutajale üheainsa sujuva teenusena. Selline teenus võiks olla näiteks elamu ehitamine, mis algab projekteerimistingimuste taotlemise ja lõpeb kas ehitus- või kasutusloa saamisega. Selline teenus võib olla ka riigi ja kohaliku omavalitsuse toetuste ja teenuste ühtne taotlemine või pakkumine lapse sünnil. Samas peab teenuse kasutajale jääma vabadus tarbida sellist teenust ka osaliselt, näiteks elamu ehitamisel ei pruugi olla vaja taotleda projekteerimistingimusi, kuna need võivad olla antud juba varasemalt.

Asutuste ülene teenus – avalik teenus, mille puhul väärtuse pakkumine isikule sõltub rohkem kui ühest asutusest. Asutuste ülesed teenused on enamasti haldusalade ja valdkondade ülesed, kuid võivad olla ka ühe ministeeriumi haldusala erinevate asutuste ülene teenus või ka erinevate kohalike omavalitsuste või kohaliku omavalitsuse ja valitsusasutuse üheskoos osutatav avalik teenus.

Eelanalüüs – defineeritakse, milline on arendatav infosüsteem kasutajate vaatepunktist. Eelanalüüs on tarkvara loomist ettevalmistav tööde etapp, mille käigus kaardistatakse tarkvara funktsionaalsuse üldine ulatus, ootused mittefunktsionaalsetele nõuetele, analüüsitakse vajalike protsesside muudatusi ja vajadusel valmistatakse ette lahenduse esmane prototüüp. Eelanalüüsis käsitletakse detailsemalt mõnda tüüpilist või olulisemat äriprotsessi, et anda ettekujutus protsesside ärioloogilisest keerukusest. Etapi tulemina on võimalik koostada üldine plaan arendusprojekti elluviimiseks.

Ärianalüüs - arendusprojekti vajalikkuse kaardistamise protsess, mille eesmärgiks on leida selged ärilised eesmärgid, mille täitmiseks projekt käivitatakse. Ärianalüüs algab probleemi püstitamisest, milles selgitatakse, mis on soovitava süsteemi eesmärk ja ulatus. Ärianalüüsi käigus prioriseeritakse arendusprojekti eesmärgid ja tegevused lähtuvalt nende realiseerimise kulust, mõjust asutuse tegelikele protsessidele ning majanduslikust mõjust. Ärianalüüsi tulemusena on olemas selged põhjendused arendusprojekti käivitamiseks ning soovitava süsteemi eesmärk ja ulatus.

Ärianalüüsile eelneb eelanalüüsi dokumendi koostamine, kuid mõnikord võib mõlemat analüüsi teostada üheskoos. Kui asutuste ülese teenuse arendusprojekti algatamisel ei ole veel täies ulatuses kokku lepitud vastutuses ja (juht)rollides, on otstarbekam protsessi agiilsuse tagamise mõttes teostada analüüsid eraldiseisvatena. Eelanalüüsi teostamine enne ärianalüüsi teostamist võib luua paremat selgust rollidest ja vastutusest.

Kasutatavuse analüüs - protsess, mille käigus selgitatakse, kuiõrd on võimalik süsteemi eesmärgipäraselt kasutada. Hinnatakse süsteemi õpitavust, intuiivsust, kasutamise efektiivsust (informatsiooni leitavus, hiireklikkide arv jne) ja sujuvust jmt. Kasutatavuse analüüsi eesmärk on leida süsteemis optimeerimist vajavaid kohti, mille muutmine suurendab kasutusmugavust, tõstab kasutamise efektiivsust, vähendab süsteemi valekasutusi, kasutussessioonide katkemist enne protsessiga lõpuni jõudmist.

Kasutatavuse testimisel kasutatakse soovitatavalt ka süsteemi tegelikke (lõpp)kasutajaid, kuna see võimaldab tuvastada kitsaskohti, mis esmapilgul tunduvad ebaolulised või jäävad kogenud kasutajate jaoks märkamatuks.

Prototüüp – annab üldise ülevaate teenuse toimimisest läbi tarkvara komponentide ülesehituse ning põhiliste äriprotsesside toimeloogikast. Prototüüp väljendab komponentide

paigutust ekraanil ning navigeerimisloogikat, võimaldades seeläbi nii tarkvara loojal kui tellijal omada sarnast ettekujutust planeeritavast infosüsteemist. Prototüübis puuduvad tüüpiliselt võimalused andmeid salvestada või taaskasutada. Prototüübi näol on tegemist visuaalse algega, mille peamiseks eesmärgiks on lihtsustada eel- ja detailanalüüsi etappides tehtavat tööd. Prototüübi loomine on tarkvaraarendusele eelnev ja seda lihtsustav etapp, mis loob visuaalse eeskuju arendatavast teenusest. Oluline on rõhutada, et prototüüp ei ole teenuse arendamiseks loodav tarkvaraarendus.

Koosvõime – erinevate ja erilaadsete organisatsioonide võime suhelda vastastikku kasulike ja kokkulepitud ühiste eesmärkide saavutamiseks, vahetades omavahel informatsiooni IKT-süsteemidel põhineva andmevahetuse kaudu. Koosvõimel on viis taset: poliitiline kontekst ning organisatsiooniline, tehniline, semantiline ja õiguslik koosvõime¹⁶. Näiteks loob Eesti riigi infosüsteemis tehnilise koosvõime ja tagab andmete topelt küsimise keeldu andmevahetuskiht X-tee, mille kaudu on asutustel võimalik andmekogude vahel vahetada automaatselt ja kiiresti andmeid. Samuti on koosvõimet võimalik tagada muude IKT-lahenduste vahendusel, mis kesksete komponentidena aitavad asutustel nutikalt teenuseid pakkuda, olgu selleks siis keskne makselahenduste või klienditagasiside küsimise lahendus.

Väikearendus – IT-arendus käesoleva käskkirja mõttes, mille kogumaksumus on kuni 50 000 eurot ning mis on eelduseks toimiva elu- ja ärisündmusega seotud asutuste ülese teenuse loomiseks. See tähendab, et arendus peab looma kahe või rohkem asutuse vahel tehnilise koosvõime, selleks et asutused saaksid pakkuda ühiselt avalikku teenust. Selliseks arenduseks võib olla näiteks X-tee liidese loomine kahe asutuse andmekogude vahel või muu ühise tehnilise komponendi loomine.

Punktis 2. esitatakse toetavate tegevuste kogueelarve, mis on 3 529 419 eurot ja mida rahastatakse ERF-ist 85% ulatuses. Seega ERF-i toetus on 3 000 000 eurot ja riiklik kaasfinantseering 15% ehk 529 412 eurot. Täpne eelarvejaotus tegevuste lõikes on toodud käskkirja lisas 1.

Punktis 3. kirjeldatakse toetatavate tegevuste **sihtrühma**, kelleks on avalike teenuste omanikud ehk peamiselt riigiasutused (ministeeriumid ja nende hallatavad asutused) ja kohalike omavalitsuste üksused, avalik-õiguslikud juriidilised isikud, mittetulundusühingud ja sihtasutused, juhul kui nad pakuvad avalikke teenuseid. Lai sihtrühma valik on tingitud toetatavate tegevuste horisontaalsest iseloomust. Kuna toetatavate tegevuste eesmärk on tõsta avalike teenuste pakumise kvaliteeti valdkondade ja asutuste üleselt, on oluline kaasata võimalikult lai asutuste ring.

Punkt 4. Toetatavate tegevuste kirjeldus

Toetatavad tegevused valis ITAO, olles kaardistanud kitsaskohad avalike teenuste arendamisel ning konsulteerinud erinevate partneritega nii avalikust kui ka erasektorist. Toetatavate tegevuste kaardistamise aluseks olid ka 2007-2013 Euroopa Liidu struktuurivahendite eelarveperioodil läbi viidud programmi „Eelduste loomine avalike teenuste kvaliteedi tõstmiseks IKT vahendite abil“ tegevuste tulemitest ja järeldustest tõusetunud probleemid ja vajadused avalike teenuste arendamisel.

---

¹⁶ https://www.mkm.ee/sites/default/files/riigi_it_koosvoime_raamistik.pdf

Toetatavad tegevused ja nende alamtegevused tulemuste saavutamiseks koos täpse eelarve ning ajaraamiga sätestatakse **tegevuskavas**, mille koostab elluviija infoühiskonna arengukava rakendusplaani(de) alusel. Elluviija koostab järgneva(te) aasta(te) **tegevuskava eelnõu ja indikatiivse eelarve**, võttes arvesse rakenduskava ja toetatavate tegevuste eesmärke ning kooskõlastab rakendusasutusega. Rakendusüksus kinnitab tegevuskava. Tegevuskava sisaldab tegevuste ja alamtegevuste loetelu kirjeldades iga tegevuse osas sihtrühma, elluviimise perioodi ning indikatiivset eelarvet.

Tegevuskava koostamisel teevad elluviija ja rakendusasutus koostööd. Elluviija kogub kokku oma ettepanekud, samuti ettepanekud, mis on tulnud sihtrühmadelt ja võimalikelt koostööpartneritelt ning rakendusasutus koondab oma ettepanekud. Need ettepanekud koondatakse tegevuskava eelnõuks, vaadatakse üheskoos rakendusplaani prioriteetide ja toetatavate tegevuste kontekstis läbi ja analüüsitakse koos tegevuste elluviidavust. Tegevuskava lõppversiooni kinnitab rakendusüksus.

Rakendusasutus kinnitab tegevuskava, mille tegevused ja alamtegevused on kooskõlas:

- 1) koosvõime raamistikuga;
- 2) iseteeninduskeskkondade raamistikuga¹⁷;
- 3) kasutatavuse (kvaliteedi) mõõtmise raamistikuga¹⁸;
- 4) avalike teenuste omanike määratlemise kontseptsiooniga;
- 5) teenuste kataloogiga.

Elluviija **kooskõlastab** rakendusasutusega ja rakendusasutus kooskõlastab rakendusüksusega aasta **eelarve piires tegevuskavas tehtavad muudatused**. Muudatused tegevuskava ridade maksumustes, millega ei lisata tegevuskavva uusi tegevusi, võib kinnitada tegevuskava muudatusega tagantjärele, eeldusel, et muudatused on eelnevalt kirjalikult taasesitamist võimaldavas vormis rakendusasutuse poolt heaks kiidetud.

Punkti 4. kohaselt toetatakse järgmisi **tegevusi**:

1. uuringute ja analüüside korraldamine elu- ja ärisündmuste ning nendega seotud asutuste ülestest teenuste kaardistamiseks;
2. elu- ja ärisündmusega seotud asutuste ülestest teenuste äri- ja eelanalüüside, sealhulgas prototüüpide, ning kasutatavuse analüüside ja testimiste teostamine;
3. elu- ja ärisündmustega seotud asutuste ülestest teenuste väikearenduste teostamine.

Tegevuste 4.1 ja 4.2. raames võib läbi viia ka teavitustegevusi, sealhulgas tegevuste elluviimise tulemuste tutvustamiseks ja levitamiseks. Teavitustegevuste korraldamine tegevuste 4.1. ja 4.2. raames on oluline selleks, et tegevusse kaasata ning et tegevuse tulemusel loodud teadmus elu- ja ärisündmustest ning nendega seotud asutuste ülestest teenustest jõuaks võimalikult suure hulga avalike teenuste omanikeni. Teavitustegevuste kohta on täpsemalt selgitatud seletuskirja abikõlblike kulude osas.

Kõik toetatavad tegevused ja alamtegevused viib läbi elluviija, kes korraldab selleks riigihankeid.

Valitud tegevused on olulised käskkirja punktis 1.2. kirjeldatud tulemuste saavutamiseks, kuna loovad eeldused elu- ja ärisündmusega seotud asutuste ülestest avalike teenuste

¹⁷ https://www.mkm.ee/sites/default/files/iseteeninduskeskkondade_raamistik.pdf

¹⁸ https://www.mkm.ee/sites/default/files/kasutatavuse_moodikute_susteem_final_november_2014.pdf

arendamiseks. Järgnevalt on esitatud, millised tegevused millistesse käskkirja punktis 1.4 loetletud tulemustesse alapunktide kaupa panustavad:

1. Uuringute ja analüüside korraldamine elu- ja ärisündmuste ning nendega seotud asutuste üleste teenuste kaardistamiseks panustab otseselt 5. alapunktis kirjeldatud tulemuse saavutamisse.
2. Elu- ja ärisündmusega seotud asutuste üleste teenuste äri- ja eelanalüüside, sealhulgas prototüüpide, ning kasutatavuse analüüside ja testimiste teostamine panustab läbivalt alapunktides 1-4 kirjeldatud tulemuse saavutamisse. Analüüside teostamine asutuste üleselt aitab arendusprojektid enne arendamist põhjalikult läbi analüüsida ja ette valmistada, kaasates erinevaid osapooli ning määrates kindlaks asutuste rollid ja vastused. WCAG 2.0 rakendusjuhised¹⁹ on kohustuslikud täitmiseks kõikidele avaliku sektori veebilehtedele ja andmekogude e-keskkondadele. Neid jälgitakse ka käesoleval juhul rahastatavate tegevuste puhul. Seeläbi suureneb asutuste vaheline koostöö ja luuakse eeldused kvaliteetsematele ja ühtsematele avalikele teenustele.
3. Elu- ja ärisündmustega seotud asutuste üleste teenuste väikearenduste teostamine panustab alapunktides 1 ja 2 kirjeldatud tulemuse saavutamisse, kuna võimaldab luua koosvõimelisi asutuste ülesed teenuseid, suurendades sellega avalike teenuste pakkumise kvaliteeti ning suurendades efektiivsust terves avalikus sektoris. Samuti tõhustatakse toetatavate tegevustega asutuste vahelist koostööd, kuna tegevuse raames arendatakse mitme asutuse koostöös nende ülene avalik teenus või luuakse eeldus selle loomiseks.
4. Samuti panustavad kõik tegevused läbivalt sellesse, et toetatavate tegevuste tulemusena oleks valmis arendatud 10 uut või parandatud toimivat asutuste ülest avalikku teenust (täpsemalt selgitatud seletuskirja 5. peatüki osas).

Esimese tegevuse puhul on oluline rõhutada, et tehakse üksnes elu- ja ärisündmustega ja elu- ja ärisündmusteenustega seotud analüüse ja uuringuid, selleks et oleks võimalik paremini teostada käskkirja punktis 4.2. ja 4.3. nimetatud tegevusi. Punktis 4.1. nimetatud tegevusel ei ole kattuvust meetme tegevusega 11.2.2. „Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine“, kuna käesoleva meetme tegevuse eesmärk ei ole infoühiskonna võimalustest, ohtudest, Eesti e-riigi arengutest ega taristukomponentidest teadlikkuse tõstmine.

Tegevuse 4.3. puhul on oluline rõhutada, et elluviija ei vastuta arendatud infosüsteemi komponendi eest, vaid tagab komponendi arendamise tulemusel loodud või parandatud avaliku teenuse olemasolu ja toimimise. See tähendab, et enne kui hakatakse arendama teiste asutuste infosüsteemide komponente peab valmima ärianalüüs, mille üheks tulemuseks on tulevase arendusprojekti juhtorganisatsiooni kokkuleppimine ja vastutuste määratlemine. Juhul, kui mõni asutus vajab väikearendust, peab selle asutuse IT-juht ja asutuse juht kinnitama, et kavandatav arendus on nende poolt heaks kiidetud, kajastatud asutuse tööplaanis ning et pärast arenduse teostamist vastutab asutus arendatud infosüsteemi komponendi toimise eest sel määral, et loodud avalik teenus toimiks. Juhul kui väikearendus puudutab

---

¹⁹ <https://www.mkm.ee/et/wcag-20-rakendusjuhised>

rohkem kui ühe asutuse infosüsteemi, peavad analoogsed kooskõlastused olema saadud kõikide osapoolte poolt. Juhul kui osapooled kinnitusi ei anna, väikearendust ei alustata.

Samuti puudub kattuvus teise ja kolmanda tegevuse puhul määrusega „Avalike teenuste pakkumise arendamiseks toetuse andmise tingimused ja kord“ (vt seletuskirja I peatüki vajaduste kirjelduse osa).

Punkt 5. Väljund- ja tulemusnäitajad ning nende sihttasemed

Peatükis on esitatud rakenduskava väljundnäitaja, meetme tegevuse tulemus- ja väljundnäitajad ning toetatavate tegevuste põhised väljundnäitajad.

Struktuurivahendite rakenduskavas nähakse avalike teenuste pakkumise arendamise meetme (meede 12.3) puhul ette **väljundnäitaja** „Avalike teenuste parandamise eesmärgil läbi viidud projektide arv“ (200 projekti aastaks 2023). Toetatavad tegevused panustavad otseselt väljundnäitaja saavutamisse, kuna meetme tegevuse väljundnäitaja 10 projekti moodustavad osa meetme väljundnäitaja ette nähtud 200 projektist.

Meetme tegevuse **tulemusnäitajad** kattuvad avalike teenuste pakkumise arendamise meetme tulemusnäitajatega ning panustavad neisse otseselt. Meetme tulemusi vaadeldakse läbi järgmiste näitajate:

- 1) rahulolu avalike teenuste kvaliteediga (16-74-aastaste elanike hulgas);
- 2) rahulolu avalike teenuste kvaliteediga (ettevõtjate hulgas);
- 3) avalikest e-teenustest teadlike elanike osakaal.

Viies läbi elu- ja ärisündmustega seotud asutuste üleste teenuseid puudutavaid analüüse ja teostades väikearendusi, tõhustatakse asutuste vahelist koostööd ning avalikud teenused muutuvad kättesaadavamaks, ühtsemaks ning kasutajasõbralikumalt. Parema kvaliteediga teenused loovad omakorda eeldused avalike teenustega rahulolu ja teadlikkuse tõusuks.

Näitajate täitumist mõõdetakse jooksvalt uuringutega „Kodanike rahulolu riigi poolt pakutavate avalike e-teenustega“ ja „Ettevõtjate rahulolu riigi poolt pakutavate avalike e-teenustega“²⁰, mida mõlemat viiakse läbi iga kahe aasta järel. Uuringute eesmärk on välja selgitada Eesti internetikasutajate avaliku sektori e-teenuste ja portaalide kasutamine ning rahulolu avaliku sektori poolt pakutavate teenustega elektroonilises keskkonnas.

Meetme tegevust hinnatakse lisaks **meetme tegevuse väljundnäitaja** „Avalike teenuste parandamise eesmärgil läbi viidud projektide arv“ täitumise alusel, milleks on 10 läbi viidud avalike teenuste parandamise projekti aastaks 2023. Näitaja väärtus, 10 projekti, on kindlaks määratud proportsionaalselt terve meetme 12.3. väljundnäitajast, 200-st projektist, võttes arvesse käesolevate toetatavate tegevuste kogueelarvet ja võrreldes seda terve meetme 12.3. eelarvega. Projekti all mõeldakse asutuste üleste teenuste arendusprojekte, mis on toetatavate tegevuste tulemusena ellu viidud, ehk toetatavate tegevuste tulemusena on loodud uued või parandatud toimivad asutuste ülesed teenused. Toimiv asutuste ülene teenus võib olla ellu viidud nii toetatavate tegevuste tulemusena kui ka pärast lisatoetuse taotlemist tegevuse 12.3.1 raames. Sealjuures on oluline eristada, et käesolev meetme tegevus SFOSi mõttes on üks projekt, millel on 10 väljundit ehk 10 läbi viidud avalike teenuste parandamise projekti, mille tulemusel on tekkinud 10 toimivat asutuste ülest teenust.

---

²⁰ Uuringute tulemused avalikustatakse Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi veebileheküljel: <https://www.mkm.ee/et/analuisid-ja-uuringud#ylduuring>

Toetatavate tegevuste näitajad osutavad, kui palju tegevusi toetuse raames tehakse. Toetatavad tegevused panustavad läbivalt meetme tegevuse väljundnäitaja täitumisse ning mitu alamtegevust võivad korruga panustada ühe 10-st elluviidava projekti saavutamisse. Alljärgnevalt on täpsemalt välja toodud, kuidas toetatavad tegevused meetme tegevuse väljundi saavutamisse panustavad:

1. Punktis 4.1. nimetatud uuringud ja analüüsid panustavad läbivalt punktides 4.2. ja 4.3. nimetatud tegevuste teostamisse alus- ja taustamaterjalidena, seega nende uuringute ja analüüside tulemusel otseselt ühtegi toimivat teenust ei teki.
2. Punktis 4.2. nimetatud tegevuste kohta tulemusel ei teki otseselt toimivat teenust, vaid punktis nimetatud alamtegevuse loovad eeldused ja alusmaterjalid tegevuse 4.3. jaoks või lisatoetuse taotlemiseks meetme tegevusest 12.3.1. Mõnel juhul võib näiteks ärianalüüsi tulemusena selguda, et teenuse arendamine ei ole otstarbekas või vajalik ning teenust ei teki. Sellisel juhul ärianalüüs väljundi saavutamisse ei panusta, vaid hoiab ära otstarbetu finantseeringu.
3. Punktis 4.3. nimetatud väikearenduse tulemusena võib tekkida toimiv asutuste ülene teenus, kuid väikearendus võib luua ka lihtsalt eelduse toimiva teenuse loomiseks. See tähendab, et lisaks teostatud väikearendusele võib olla vajalik lisatoetuse taotlemine meetme tegevusest 12.3.1.
4. Samuti võivad mitu analüüsi ja väikearendust lõpptulemina panustada ühe toimiva asutuste ülese teenuse ellu viimisse. Nimelt võib ühe toimiva asutuste ülese teenuse valmis arendamiseks vaja teha nii eelanalüüs, ärianalüüs, kasutatavuse analüüs kui ka väikearendus.

Punkti 6. kohaselt on rakendusasutus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ja rakendusüksus RIA.

Punkti 6.3. kohaselt on **toetatavate tegevuste** elluviija on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi. Elluviija ülesandeid täidab infoühiskonna teenuste arendamise osakond (ITAO). Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ITAO üheks põhiülesandeks on avalike teenuste arendamise koordineerimine, lähtudes riigi infosüsteemi ja infotehnoloogia pakutavatest võimalustest,²¹ millest tuleneb ka ITAO nimetamine elluvijaks. ITAO oli programmiperioodil 2007-2013 programmi „Eelduste loomine avalike teenuste kvaliteedi tõstmiseks IKT vahendite abil“ elluviija. Kõnealuse programmi raames viidi läbi kaks pilootprojekti, milles analüüsiti muuhulgas ka asutuste üleseid teenuseid ning mille tulemitest ja järeldustest kaardistatud vajadustest kasvas välja käesolev meetme tegevus (täpsemalt selgitatud seletuskirja I peatükis). Seega tulenevalt ITAO-le Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi põhimäärusega kehtestatud ülesandest ja varasemast

---

²¹ ITAO põhiülesanne on sätestatud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi põhimääruse § 20 lõikes 1¹.
Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/128112014022>

kogemusest sarnaste tegevuste elluviimisel, on ITAO toetatavate tegevuste parim võimalik elluviija.

Rakendusasutuse ja elluviija ülesannete lahusus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ITAOs on tagatud erinevate rollide ja tööülesannete jaotusega juhtimis- ja kontrollisüsteemide kirjelduses ametnike ja ametijuhendite tasandil. Toetatavate tegevuste elluviimiseks värvatakse programmijuht, kelle ülesandeks on tegevuste ja alamtegevuste koordineerimine, täitmise jälgimine, tegevuskava koostamine ning tegevuste korraldusliku poolega tegelemine. Samuti perioodilise aruandluse koostamine ning informatsiooni edastamine. Toetatavate tegevuste elluviimiseks võib programmijuhi toetamiseks vastavalt vajadusele võtta tööle ka projektijuhte, kelle ülesandeks on konkreetsete tegevuste ja alamtegevuste läbi viimine ja juhtimine.

Parema rakendamise tagamiseks moodustatakse iga käivitatud konkreetse tegevuse või alamtegevuse kohta asjaomaste asutuste esindajatest juhtrühm, kellel on pädevus:

- 1) moodustada vajalikke töörühmasid püstitatud elluviidava tegevuse eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks;
- 2) kinnitada tegevuse elluviimise töökorraldus ja aruandlus;
- 3) kinnitada elluviidava tegevuse hankedokumentatsioon;
- 4) kinnitada elluviidud tegevuse tulemid.

Iga tegevuse ja alamtegevuse elluviimise juhtrühmas peab osalema elluviija (programmi- või projektijuht). Rakendusasutuse esindajal on samuti õigus osaleda juhtrühmas.

Punktis 7. kirjeldatakse elluviija õigused ja kohustused.

Tegevuste elluviimisel **tuleb elluviijal tagada** struktuuritoetuse seaduse §-des 24 ja 26 loetletud kohustuste järgimine ja täita teisi struktuuritoetuse seaduses ja selle alusel antud õigusaktides ning käesolevas käskkirjas sätestatud kohustusi, samuti järgida rakendusüksuse poolt kehtestatud asjakohaseid protseduure.

Elluviija koostab ja esitab rakendusüksusele kinnitamiseks **vahearuande** kogu toetatavate tegevuste elluviimise ajal iga-aastaselt 30. juuni ja 31. detsembri seisuga aruandlusperioodile järgneva kuu lõpuks, see tähendab 31. juuliks ja 31. jaanuariks. Pärast tegevuste lõppemist koostab elluviija **lõpparuande** ning esitab selle rakendusüksusele kinnitamiseks ühe kuu jooksul pärast sisutegevuste lõppemist. Elluviija edastab rakendusüksuse kinnitatud vahearuanded ja lõpparuande rakendusasutusele.

Teised elluviija kohustused on veel **maksetaotluste esitamine** rakendusüksusele, samuti peab elluviija **võimaldama** kuludokumentide **auditit ja kontrolli** vastavalt struktuuritoetuse seadusele ja muudele asjakohastele õigusaktidele.

Samuti **vastutab** elluviija käesolevas käskkirjas seatud **tulemuste saavutamise**, ning toetatavate tegevuste teostamiseks **tegevuskava koostamise ja elluviimise ning tulemus- ja väljundnäitajate sihttasemete täitmise** eest.

Lisaks võib elluviija **teha rakendusasutusele ja rakendusüksusele ettepanekuid** toetatavate tegevuste elluviimise tingimuste ja selle tegevuskava muutmiseks, sealhulgas on elluviijal õigus teha ettepanekuid tegevuskavas kinnitatud tegevuste elluviimise edasilükkamiseks või ära jätmiseks.

Punktis 8 esitatakse toetatavate tegevuste **abikõlblikkuse periood**, mis algab 1. oktoobril 2015 ja lõpeb 30. juunil 2023.

Punktis 9. kirjeldatakse, millised on **abikõlblikud kulud** ja millised on **mitteabikõlblikud kulud**.

Abikõlblikud on **kulud**, mis on otseselt vajalikud ja põhjendatud toetatavate tegevuste elluviimiseks ja eesmärkide saavutamiseks. Abikõlblikud kulud peavad olema kooskõlas õigusaktides sätestatud nõuetega, sealhulgas Vabariigi Valitsuse 01.09.2014.a määruse nr 143 "Perioodi 2014-2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord" (edaspidi *ühendmäärus*) §-ga 2.. Kulud on abikõlblikud, kui tegelikult tehtud ja makstud kulude aluseks olevad tegevused toimusid abikõlblikkuse perioodil.

Muuhulgas on abikõlblikud kulud järgmised:

- 1) **käskkirja punktides 4.1., 4.2., 4.3 nimetatud tegevuste teostamise ja elluviimise kulud.** Loetletud tegevused tehakse riigihangetega;
- 2) **käskkirja punktides 4.1. ja 4.2. nimetatud tegevuste ning nende tulemuste tutvustamise ja levitamise kulud.** Selliste kulude hulka kuuluvad näiteks:
  - a. ürituste, teabepäevade, esitluste jm sarnaste teavitustegevuste korraldamise ja läbiviimise kulud;
  - b. publikatsioonide ning turundus- ja infomaterjalide koostamise, avaldamise ja levitamisega seotud kulud ning meenete kulud;
  - c. suulise ja kirjaliku tõlke kulud.

Toetavate tegevuste ja nende tulemuste tutvustamine ja levitamine on oluline selleks, et ühelt poolt leida toetavate tegevuste elluviimise osalema rohkem asutusi, teisalt selleks, et ärgitada toetatavate tegevuste sihtrühma ise sarnaseid tegevusi läbi viima ja rohkem omavahel koostööd tegema. Ellu viidud tegevuste tulemustest teavitamine on oluline käskkirja punktis 1.4. kirjeldatud tulemuste paremaks saavutamiseks. Tõlke kulud on eelkõige vajalikud tulemuste levitamiseks ja teavitustegevuste tegemiseks. Kuna koosvõimelised teenused on avalike teenuste arendamises ka Euroopa Liidus innovaatiline ja üsna vähearenenud valdkond, võib tekkida vajadus tõlkimiseks näiteks ellu viidud tegevuste ja alamtegevuste aruannete ja muude materjalide puhul, et neid tutvustada laiemalt ka Euroopa Liidus. Samuti võib tekkida vajadus tõlkida arendatav teenus näiteks inglise keelde. Oluline on, et tegemist ei ole infoühiskonna teadlikkuse tõstmisega rakenduskava tegevuse 11.2.2. „Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine“ raames (vt seletuskirja II peatüki toetatavate tegevuste kirjelduse osa).

- 3) **toetatavate tegevuste elluviija personalikulud vastavalt ühendmääruse §-le 3.** Elluviija personalikulu all on silmas peetud nende töötajate ja teenistujate kulusid, kes on võetud tööle ülesandega viia ellu toetatavaid tegevusi ja kelle ametijuhendis vastav ülesanne kajastub (programmijuht ja projektijuhid). Siia võib lugeda ka avalike teenuste koosvõime loomise rahvusvahelise praktikaga tutvumisega ja jagamisega seotud konverentsidel ja koolitustel osalemise, lähetuskulud, sealhulgas transpordi- ja majutuskulud. Kuna elu- ja ärisündmused ning koosvõimelised avalikud teenused on spetsiifiline ja üsna vähetuntud valdkond, võib toetatavate tegevuste elluviimisega seotud isikutel tekkida vajadus koolituste ja rahvusvahelise praktikaga tutvumise järele, selleks, et olla paremini kursis koosvõimeliste teenuste arendamise tendentsidega ja tagada seeläbi parem toetatavate tulemuste saavutamine. Samuti võib toetatavate tegevuste

elluviimisega seotud isikutel tekkida vajadus tegevuste tulemusi jagada laialdasemalt, sh rahvusvaheliselt, kuna tegevuste tulemuste näol võib tekkida väärtuslikke ja uusi teadmisi koosvõimeliste avalike teenuste osas.

Punktis 10 sätestatakse **toetuse maksmise tingimused ja kord.**

Toetust makstakse toetatavate tegevuste elluviijale tegelike kulude alusel vastavalt struktuuritoetuse seaduse paragrahvidele 28-30 ja ühendmääruse paragrahvidele 11-13 ja § 14 lg 1 punktile 1. Toetatavate tegevuste elluviija esitab rakendusüksusele maksetaotlused rakendusüksuse poolt kehtestatud vormil vähemalt kord kvartalis. Kui makstud abikõlblike kulude maksumus on riigihanke piirmääraga võrdne või seda ületav, esitatakse maksetaotlus kord kuus.

Rakendusüksus menetleb maksetaotlust mitte kauem kui 90 päeva maksetaotluse saamisest arvates. Juhul kui maksetaotluses on puudusi või kulude abikõlblikkuse üle otsustamiseks on rakendusüksusel vaja lisateavet, pikeneb maksetaotluse menetlemise tähtaeg puuduste kõrvaldamise, dokumentide või teabe esitamise aja võrra.

Toetust makstakse ühendmääruse § 14 lg 1 p 1 kohaselt tasutud kuludokumentide alusel tegelike kulude katmiseks, mis on tehtud tegevuskavas kinnitatud tegevuste elluviimisel ning kui see on tasutud abikõlblikkuse perioodil või 45 kalendripäeva jooksul pärast projekti abikõlblikkuse perioodi.

Viimane väljamakse tehakse peale lõpparuande kinnitamist rakendusüksuse poolt.

Punktis 11. esitatakse **tegevuste elluviimise aruandlus** puudutav informatsioon.

Elluviija koostab toetatavate tegevuste elluviimise kohta kahte liiki aruandeid:

- 1) kaks korda aastas esitatavad vahearuanded;
- 2) lõpparuanne perioodi kõigi toetatud tegevuste elluviimise kohta.

Vahearuanne peab sisaldama sätestatud informatsiooni. **Lõpparuanne** annab ülevaate kõigist abikõlblikkuse perioodil ellu viidud tegevustest.

Punktis 5. kirjeldatakse **finantskorrektsioonide** tegemise kord.

Kui ilmneb, et toetust on kasutatud mitteabikõlblikult või taotletakse maksetaotlusega mitteabikõlblike kulude hüvitamist, teeb rakendusüksus finantskorrektsiooni otsuse, millega nõutakse elluviijalt toetus osaliselt või täielikult tagasi või jäetakse välja maksmata koos toetuse vähendamisega vastavalt struktuuritoetuse seaduse paragrahvidele 48 ja 49.

Punkti 13. kohaselt on rakendusasutusel õigus **toetatavate tegevuse elluviimise tingimusi muuta** elluviija või rakendusüksuse taotluse alusel või enda algatusel tuginedes aruandlusele või kui muudatuste tegemine on vajalik toetatavate tegevuste edukaks elluviimiseks. Toetatavate tegevuste elluviimise tingimusi saab muuta sellises ulatuses, kus ei muudeta selliseid põhimõtteid nagu näiteks toetatavate tegevuste eesmärk või tulemused. Muudatused võivad olla näiteks paranduste ja täienduste tasandil, samuti võib täpsustada tegevusi. Käskkirja muudetakse ministri käskkirja muutmise korras.

III TOETATAVATE TEGEVUSTE ELLUVIIMISE TINGIMUSTEVASTAVUS EUROOPA LIIDU ÕIGUSAKTIDELE

Toetatavate tegevuste elluviimise tingimused on vastavuses Euroopa Liidu õigusega.

Toetatavate tegevuste elluviimise tingimuste koostamisel on arvestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469), artikli 96 tähenduses ühtekuuluvuspoliitika fondide majanduskasvu ja tööhõive investeeringute eesmärgi rakenduskava (edaspidi rakenduskava), samuti Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1301/2013, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja majanduskasvu ja tööhõivesse investeerimise eesmärgiga seonduvaid erisätteid ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1080/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 289-302).

IV TOETATAVATE TEGEVUSTE SEOSSED TEISTE MEETMETE JA VALDKONDLIKE ARENGUKAVADEGA

1. Seosed prioriteetse suuna teiste meetmetega

Toetatav tegevus on otseselt seotud prioriteetse suuna „Haldusvõimekus“ teiste meetmetega, avaldades neile läbivat ja siduvat mõju ning aidates kaasa nende eesmärkide saavutamisele:

- 1.1. **Meede nr 12.1 „Riigi võimekuse tõstmine inimressursside arendamise ja institutsionaalse suutlikkuse parendamise kaudu“** on tugevalt seotud käesoleva meetme tegevuse eesmärkide saavutamiselega. Toetatavad tegevused panustavad otseselt läbi asutuste üleste avalike teenuste arendamise institutsionaalse ja organisatsioonide võimekuse ning kohaliku ja regionaalse arendusvõimekuse tõstmisse, kuna eeldab senisest suuremat ja efektiivsemat asutuste vahelist koostööd paremate ja kasutajasõbralikumate avalike teenuste arendamiseks ja pakkumiseks.
- 1.2. **Meede nr 12.2 „Poliitikakujundamise kvaliteedi arendamine“** on läbivalt seotud toetatavate tegevuste eesmärkide ja tulemuste saavutamiselega. Toetatavad tegevused panustavad läbi elu- ja ärisündmustega seotud asutuste üleste teenuste arendamise enam sellesse, et asutused pööraksid avalike teenuste pakkumisel näo inimeste ja ettevõtjate tegelike vajaduste poole. Seeläbi luuakse eeldused avalikus sektoris kodanike ja ettevõtjate vajadustest lähtuva ning asutuste vahelistest barjääridest sõltumatu kvaliteetsema poliitikakujundamise arendamiseks.
- 1.3. **Meetme nr 12.3 tegevus nr 12.3.1. „Olemasolevate ja uute infosüsteemide nutikas arendamine (sh analüüs)“**²² on tugevalt seotud toetatavate tegevustega, kuna mõlemad panustavad otseselt meetme 12.3. eesmärgi saavutamisse, milleks on avalike teenuste kättesaadav, ühtne, kasutajakeskne ja nutikas pakkumine. Samas on toetatavate tegevuste eesmärk ja saavutatavad tulemused kitsamad ja spetsiifilisemad kui tegevusel 12.3.1. ning võimaldavad süstemaatiliselt koordineerida asutuste üleste elu- ja ärisündmusega seotud avalike teenuste arendamist, mida tegevuse 12.3.1. raames teha ei saa.

2. Seosed valdkondlike arengukavadega

Toetatavad tegevused panustavad otseselt järgmistesse arengukavadesse:

- 2.1. **Eesti infoühiskonna arengukava 2020**²³ **alaeesmärgi „Nutikam riigivalitsemine“** saavutamisse ja arengukava **meetme 5.3.1 „Paremate avalike teenuste arendamine IKT vahendite abil“** täitmist toetava tegevuskava „**Lihtsam riik 2020**“²⁴ elluviimisse. Kõnealuse alaeesmärgi puhul panustavad toetatavad tegevused eesmärkide saavutamisse eelkõige läbi asutuste ülese koostöö tõhustamise, et arendada ja pakkuda mugavamaid, nutikamaid, kasutajasõbralikumaid ja kuluefektiivsemaid avalikke teenuseid.
- 2.2. **Haldusvõimekuse arendamise ja OECD riigivalitsemise raporti soovituste rakendamise tegevuskava**²⁵ osas panustavad toetatavad tegevused eelkõige tulemusse, millega saavutatakse paremad avalikud teenused. Toetatavad tegevused panustavad läbivalt ka teistesse tegevuskava tulemustusse, nagu näiteks halduskoormuse vähenemisse ja osaliste koostöö paranemisse.

²² Tegevuse elluviimiseks on 15.04.2015 vastu võetud majandus- ja taristuministri määrus nr 31 „Avalike teenuste pakkumise arendamiseks toetuse andmise tingimused ja kord“, mis on kättesaadav:

<https://www.riigiteataja.ee/akt/117042015011>

²³ https://www.mkm.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/eesti_infouhiskonna_arengukava.pdf

²⁴ https://www.mkm.ee/sites/default/files/lihtsam_riik_2020.pdf

²⁵ Kättesaadav:

https://riigikantselei.ee/sites/default/files/riigikantselei/strateegiaburoo/haldusvoimekuse_ja_oecd_riigivalitsemise_raporti_tegevuskava_10.12.2014.pdf

V TOETATAVATE TEGEVUSTE MÕJU LÄBIVATELE TEEMADELE

Toetatavate tegevuste mõju läbivatele teemadele on valdavalt toetav, enim on mõju positiivne regionaalarengu, riigivalitsemise ja infoühiskonna osas.

Kliima ja keskkonnahoid

Positiivne mõju. Toetatavate tegevuste mõju avaldub eelkõige ressursitõhususes ning jäätmete tekke vähendamiseks ja taaskasutamise suunamiseks. IKT-l põhinevad nutikad ja koosvõimelised asutuste ülesed teenused võimaldab kokku hoida aega raha, tööjõudu ja ressursse. Nutikamate ja koosvõimeliste teenuste loomise ja kasutamise aluseks on andmete ja tehnoloogiate taas- ja ühiskasutus, mis loovad eeldused nii loodusvarade kasutamise tõhususe suurendamiseks kui ka materjalide ja jäätmete tekke vähendamiseks ning taaskasutamise suunamiseks. Teenuste koondamisega IKT abil ühtseks tervikuks väheneb teenuste tarbimisel inimeste sundliikumine ning seeläbi ka keskkonnakoormus.

Võrdsed võimalused

Positiivne mõju. Toetatavad tegevused panustavad võrdse kohtlemise tagamise läbi kasutusmugavuse, ligipääsetavuse ja avalike teenuste arendamise. Elu- ja ärisündmustel põhinevate teenuste arendamisel on üheks eelduseks on avalike teenuste kujundamine, arendamine ja pakkumine vastavalt teenuse kasutajate sihtrühmadele ja nende vajadustele, millega tagatakse võrdne kohtlemine kõigile, hoolimata soost, vanusest, puudest või rahvuslikust kuuluvusest.

Infoühiskond

Positiivne mõju. Toetatavad tegevused panustavad otseselt IKT lahenduste kasutuselevõtuks vajalike eelduste loomise ja nende kasutamise läbi seniste või uute elu- ja ärisündmustel põhinevate avalike teenuste nutikale arendamisele ja koosvõime loomisele. Elu- ja ärisündmustel põhinevate asutuste ülest avalike teenuste loomine ja arendamine eeldab koosvõimeliste infotehnoloogiliste vahendite kasutamist ning loob seeläbi ka eeldused uute IKT lahenduste loomiseks ja kasutuselevõtuks.

Regionaalareng

Positiivne mõju. Toetatavatel tegevusel on väga positiivset mõju regionaalarengule. Pakkudes koosvõimelisi ja nutikaid avalikke teenuseid, on võimalik teenuseid pakkuda ja tarbida geograafilisest asukohast sõltumata. Kuna toetatavate tegevuste üheks sihtrühmaks on kohalikud omavalitsused, soodustatakse otseselt omavalitsuste koostööd avalike teenuste pakkumisel ning panustatakse seeläbi omakorda kõigi toimepiirkondade terviklikku arengusse. Nutikate ja koosvõimeliste asutuste ülest avalike teenuste pakkumine aitab kaasa riigiasutuste funktsioonide ühtlasemale regionaalsele jaotusele, kuna teenuseid on võimalik pakkuda ja tarbida ühtsemalt ning sõltumata geograafilisest paiknemisest.

Riigivalitsemine

Positiivne mõju. Toetatavad tegevused panustavad otseselt:

- 1) avaliku sektori koostöö tugevdamise,
- 2) avaliku sektori protsesside ja struktuuride ühtlustamisse,
- 3) tõhusamale avalikule haldusele,
- 4) avaliku sektori protsesside kiirendamisse,
- 5) toetab kohalike omavalitsuste vahelist või riigi ja kohaliku omavalitsuse vahelist koostööd.

Koosvõimeliste asutuste üleste teenuste loomisel lähtutakse otseselt põhimõttest, et kasutada olemasolevaid andmeid ja statistikat andmekogude ühiskasutuse kaudu. Elu- ja ärisündmustel põhinevate asutuste üleste avalike teenuste välja töötamisel pööratakse eriliselt rõhku ka teenuse kasutajate ja seotud osapoolte kaasamisele. Andmekogude ühiskasutus ning teenuste kasutajate ja seotud osapoolte kaasamine tagab võimalikult mugavate ja kasutajasõbralike avalike teenuste loomise, kiirendades nõuetele vastavat menetlust ja vähendades seeläbi halduskoormust nii isikutele kui asutustele. Samuti parandavad toetatavad tegevused võimekust koguda ja kasutada asja- ja ajakohaseid andmeid, tellida või teha uuringuid ja mõjuanalüüse poliitikavalikute ettevalmistamisel.

Ellu viidavad tegevused edendavad läbi elu- ja ärisündmustega seotud asutuste üleste avalike teenuste loomise ja IKT nutika kasutamise tõhusamat, terviklikumat ja kasutajasõbralikumat avalike teenuste osutamist ja efektiivsemat riigi toimimist. Selle tulemusena on suurenenud avalike teenuste osutamise mõju ja kuluefektiivsus.

Toetatavad tegevused suurendavad ja tõhustavad avalikke teenuseid pakkuvate asutuste vahelist koostööd. Sellest tulenevalt ja IKTd nutikalt kasutades, on ühtlustunud avalike teenuste pakkumise kvaliteet. Sealhulgas ühtlustub elu- või ärisündmusega seotud avalike teenuste kvaliteet, kuna on loodud hulk uusi või parandatud asutuste üleseid teenuseid. Lisaks luuakse eeldused ja edendatakse teenuste arendamise protsessi selleks, et kasutajatel oleks parem ülevaade teenuse kulgemisest ning nad ei peaks ühtesid ja samu andmeid korduvalt asutustele esitama, vaid asutused kasutaksid andmete omavahel jagamiseks ning teenuste pakkumiseks koosvõimelisi lahendusi.

Samuti luuakse toetavate tegevustega eeldused selleks, et teenuste loomisse kaasataks üha enam kasutajaid ja eri osapooli ning teenuste arendamisel lähtutakse kasutajavaatest ja kasutajate huvidest.

VI KÄSKKIRJA JÕUSTUMINE

Käskkiri jõustub selle allkirjastamisest.

VI TOETATAVATE TEGEVUSTE ELLUVIIMISE TINGIMUSTE KÄSKKIRJA EELNÕU KOOSKÕLASTAMINE, HUVIRÜHMADega KAASAMINE JA AVALIK KONSULTATSIOON

Toetatavate tegevuste elluviimise tingimuste käskkirja eelnõu on mitteametlikult kooskõlastatud korraldusasutusega ja huvirühmadega (asutuste IT-juhtide ja teenindusjuhtidega). Seejärel saadeti 7. septembril 2015. aastal eelnõu kooskõlastamiseks ministeeriumitele eelnõude infosüsteemi kaudu. Eelnõud tutvustati infoühiskonna valdkondlikule komisjonile 22. juulil 2015. aastal.